

Hatbakke ved Vindebyvej 10. Trægruppen på toppen forstærker bakkens vertikal.

Rudkøbings profil - vinklet mellem kirken og Langelands Kort.

Med udgivelsen af Langeland atlas er der skabt et overblik over øens bevaringsværdige kulturmiljøer og enkeltbygninger. Det er følgegruppens håb, at det fælleskommunale atlas må medvirke til en koordineret og afstemt indsats i de tre kommuner.

Atlasset har både en praktisk og sagsorienteret funktion, men også en turistfremmende funktion. Følgegruppen skal i den anledning anbefale, at der fremstilles en plakatserie, som retter sig både mod grundejeren, som vil bygge om eller til, og mod turistene, som besøger Langeland.

Plakaten kan ikke stå alene, men bør følges op med en fælles vejledning om, hvordan man griber en byggesag an, når man har et bevaringsværdigt hus. Endvidere bør der udarbejdes foldere med turforslag, som fortæller kortfattet om de kulturmiljøer, som turen omfatter.

Det er følgegruppens holdning, at de mange oplysninger, som bygningsregistreringen rummer om de enkelte bygninger, bør gøres tilgængelige på inter-

nettet i en GIS-baseret udgave. Herved fås en let-tilgængelig adgang, hvor man ved at pege på en lokalitet i kortet kan fremkalde de oplysninger, som er knyttet til den udpegede lokalitet. Rudkøbing Kommune har tidligere lavet en bevarende lokalplan for Strynø og Strynø Kalv. Dette arbejde bør fortsættes, således at der under alle omstændigheder udarbejdes bevarende lokalplaner for at beskytte de unikke kulturmiljøer som fx Rudkøbing bymidte og Tranekær.

Byudviklingen i Rudkøbing, Tranekær og Bagenkop bør respektere den nære sammenhæng, der er mellem byen og det omliggende landskab. Rudkøbings afgrænsning mod Vejlen skal opretholdes i sin nuværende skikkelse, gerne med en opstramning via fastlagte byggelinjer. Tranekær bør ikke vokse ud i lavbundsområderne syd og nord for byen, og Bagenkop bør ikke udbygges længere op ad Bagenkop Bjerg, end til den nuværende bygrænse.

I det åbne land finder følgegruppen det af største vigtighed, at de kulturtræk som er almindelige på Langeland i dag bliver fastholdt. Det drejer sig fx

om beplantninger ved vejsving, hækplantninger og stendiger ved skel.

Følgegruppen er endvidere meget opmærksom på, at mange landsbyer rummer enestående kvaliteter, som ved uheldig huludfyldning, ukarakteristisk beplantning og utilpassede ombygninger kan ødelægges for bestandig. Det er således følgegruppens klare holdning, at den ovenfor omtalte ombygningsvejledning skal indeholde anvisninger på bygningspleje for både by- og landhuset. Ligesom den skal tage højde for de bymæssige sammenhænge.

For Rudkøbings vedkommende er en reovering af Østergade og Torvet påtrængende. Beplantningen i Østergade passer ikke til gaderummet, ligesom Torvets indretning og møblering trænger til en mere bevidst arkitektonisk bearbejdning.

Foruden en vejledning i god bygningspleje bør der efter følgegruppens mening udarbejdes retningslinjer for skiltning, både butiksskiltning og henvisnings-skiltning.

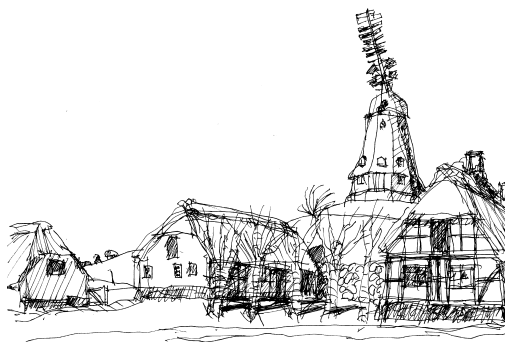

Gærdselsskovene eller stævningeskovene på Sydlangeland udgør et spændende stykke kulturhistorie.

Landlig idyl ved Hjortholm, set fra en lidt usædvanlig vinkel nord for gården.

Skovsgårds Mølle fra 1904 står højt på sin bakke med møllegården beliggende nedenfor.

En bogstavelig og charmerende skiltning fra Havnegade i Rudkøbing.

Tryggelev Kirke og den foranliggende kirkelade udgør et enestående og særpræget stykke bygningskultur.

Langelands havne er inde i en udvikling, hvor en række af de traditionelle havneaktiviteter som fx færgedrift, banevirksomhed, værftsindustri og andet er under afvikling. Til gengæld trænger andre aktiviteter sig på - fx ferielejligheder, kongres- og mødesteder eller simpelthen byudvikling med boligbyggeri. Havnene indeholder under alle omstændigheder store potentialer, som bør udvikles med respekt for de ofte meget originale miljøer, som er tilstede i havnene.

Følgegruppen er naturligvis opmærksom på, at en fortsat høj bygningskvalitet kræver en økonomisk opfølgning. I den anledning anbefales nedsat bygningsforbedringsudvalg, som med offentlig støtte efter Byfornyelsesloven - og med udgangspunkt i atlassets bygningsregistrering - kan kanalisere midler ud til de bevaringsværdige bygninger og ejendomme.

Følgegruppen skal endvidere anbefale, at kommunerne opretter såkaldte 'sprosekasser', hvorfra grundejerne kan søge om hjælp til fx at isætte de rigtige vinduer eller lægge det rigtige tag, idet 'sprosekassen' finansierer forskelsbeløbet mellem fx standardvinduet og det vindue, som passer til huset.

For at styrke bevidstheden om godt byggeri, bør kommunerne oprette en bygningspræmieringsordning, hvor man hvert år - fx på Arkitekturens Dag den 1. oktober - uddeler en pris til den eller de grundejere, som har ladet opføre et smukt nybyggeri eller foretaget en om- eller tilbygning af høj bygningsmæssig kvalitet.

Følgegruppen er opmærksom på en række forhold ved Langelands kulturmiljøer, som indenfor de nærmeste år kræver en afklaring. De mange tomme huse i landsbyerne og på landet vil lidt efter lidt få en række skavanker, som på længere sigt vil fremkalde almindeligt forfald. Der skal tages stilling til deres fremtidige status. Endvidere vil et stigende havspejl i de inddæmmede områder fordrer en stillingtagen til områdernes fremtidige status.

Endelig peger følgegruppen på vigtigheden af, at der ved både den offentlige og private planlægning sikres fysisk adgang til kommunernes natur- og kulturmiljøer. Og at der ved den kommunale planlægning iøvrigt disponeres således, at kulturmiljøets tre grundlæggende temaer - natur, kultur og arkitektur - i fremtiden indgår med samme vægt som de traditionelle kommuneplantemaer som fx erhverv, uddannelse og boliger. En fremadrettet og hensigtsmæssig håndtering af kulturmiljøtemaet vil måske på længere sigt vise sig at rumme Langelands allerstørste potentiale.